

TDOK-nummer

TDOK 2015:0311

Fastställt av

Chef VO Planering

Skapat av

Helena Rådbo

Dokumentdatum

2019-07-01

Gäller från

2019-07-01

Version

5.0

Ersätter

[Ersätter]

Konfidentialitetsnivå

Ej begränsad

Plankorsningar - Val av skyddsalternativ

Detta dokument ingår i Trafikverkets ledningssystem och är en del av säkerhetsstyrningssystemet för järnväg. Se *TDOK 2011:2 Förvalta Trafikverkets säkerhetstillstånd/säkerhetsstyrningssystem*.

TDOK-nummer
TDOK 2015:0311

Version
5.0

Innehåll

1	Syfte.....	4
2	Omfattning.....	4
3	Ansvar	4
4	Definitioner och förkortningar	5
5	Dimensionera plankorsningar.....	8
5.1	Ompröva ett skyddsalternativ	8
5.2	Bygga nya plankorsningar.....	10
5.3	När plankorsningar inte får byggas	10
5.4	Tillfälliga lösningar	11
5.5	Plankorsningens trafikmiljö	11
5.6	Vägvakt	12
5.7	Stänga en plankorsning.....	12
5.8	Slopa en plankorsning.....	13
5.9	Otillåten passage.....	13
5.10	Järnväg som inte trafikeras.....	13
5.10.1	Trafiken på järnvägen har upphört.....	13
5.10.2	Trafiken på järnvägen är tillfälligt inställd	13
6	Skyddsalternativ i plankorsningar	15
6.1	Väglass (plk)	15
6.2	Tillåtna skyddsalternativ.....	16
6.3	Val av nytt skyddsalternativ	20
6.4	Plankorsningar med särskilda trafikförhållanden	24
6.5	Alternativa val	25
6.6	Förenklad bevakning	26
6.7	Ägovägsbom	26
6.8	Ljudsignaltavla.....	26
7	Förvalta plankorsningar - uppföljning av trafiksäkerhetspåverkande faktorer	27
7.1	Uppföljning av oönskade händelser	27
7.2	Uppdatering av data i Plk-webb.....	27
7.2.1	Inventering	27
7.2.2	Väglass (plk).....	27
7.3	Uppföljning av sikt	27
7.4	Uppföljning av fordonsmagasin	28
7.5	Uppföljning av vägprofil	28
7.6	Åtgärd, handlingsplan	28
8	Resultat och dokumentation	30
8.1	Trafikverkets plankorsningar	30

TDOK-nummer

TDOK 2015:0311

Version

5.0

8.2	Övriga plankorsningar	30
9	Beslut enligt Vägmärkesförordningen (SFS 2007:90)	31
9.1	Infrastrukturförvaltarens beslut	31
9.2	Myndighetsbeslut	31
10	Referenser	32

TDOK-nummer
TDOK 2015:0311

Version
5.0

1 Syfte

Detta dokument anger riktlinjer för Trafikverkets arbete med plankorsningar mellan väg- och järnvägstrafik, med syftet att åstadkomma en tillfredsställande trafiksäkerhet i korsningarna.

Dokumentet vänder sig till den som:

- föreslår och beslutar om skyddsalternativ i plankorsningar
- utreder, planerar, projekterar, bygger och underhåller järnväg eller väg med plankorsningar
- för Trafikverkets räkning yttrar sig i ärenden enligt Plan- och bygglagen (2010:900) och miljöbalken (1998:808)
- för Trafikverkets räkning handlägger beslut enligt *Vägmärkesförordningen* (2007:90).

2 Omfattning

Detta dokument innehåller riktlinjer för

- förvaltning av plankorsningar.
- val av skyddsalternativ i plankorsningar.
- slopande av plankorsningar.
- anordnande av plankorsningar.
- uppföljning av trafiksäkerhetspåverkande faktorer.

Dokumentet ska tillämpas av Trafikverket vid ny- och ombyggnad av järnväg men även i långsiktiga förbättringsplaner för befintliga banor. Se även *TDOK 2017:0367 Trafikverkets hantering av plankorsningar*.

Dokumentet kan även utgöra ett stöd för andra infrastrukturförvaltare än Trafikverket som ska ta fram motsvarande regler.

Dokumentet behandlar inte faunapassager och inte heller tekniska lösningar för plankorsningar.

3 Ansvar

Den som enligt *TDOK 2010:14, Trafikverkets arbetsordning* har ansvaret för trafiksäkerheten på järnväg ansvarar för att detta dokument hålls uppdaterat.

TDOK-nummer
TDOK 2015:0311

Version
5.0

4 Definitioner och förkortningar

A-skydd	Trafikverksamhet för att förhindra eller begränsa rörelser med spårfordon inom ett begränsat område. Se vidare <i>TDOK 2015:0309 Trafikbestämmelser för järnväg, Modul 12, A-skydd</i> .
Blockerande vägfordon	Blockerande vägfordon betyder att vägfordon kan komma att hindra andra vägfordon från att lämna korsningsområdet. Detta kan inträffa till exempel på grund av köbildning över spåret när fordon måste lämna företräde för att köra ut på en större väg.
ERTMS	European Rail Traffic Management System (ERTMS) är ett EU-gemensamt signalsystem för järnvägar med syftet att möjliggöra gränsöverskridande tågtrafik.
Gångtrafik och/eller cykeltrafik som innebär särskilda risker	Gående och/eller cyklister kan komma i klungor eller i stor utsträckning vara oerfarna. Det gäller exempelvis plankorsningar i närheten av större arbetsplatser, idrottsanläggningar, badplatser, vårdinrättningar, skolor och liknande.
Fordonsmagasin	I detta dokument en del av vägen där tillfälligt stillastående vägfordon kan förekomma utan att blockera plankorsningen.
Förenklad bevakning	Skyddsalternativ som innebär att ett järnvägsfordon passerar en plankorsning i låg hastighet och där föraren kan ha hjälp av en vägvakt. Se <i>TDOK 2017:0367 Trafikverkets hantering av plankorsningar</i> .
Komplicerad trafikmiljö	Komplicerad trafikmiljö innebär att förhållandena är sådana att man kan befara att vägtrafikantens uppmärksamhet i avsevärd grad dras till annat än vägskyddsanläggningen eller ett annalkande tåg. Det kan gälla plan- eller profilförhållanden, anslutande vägar, annan trafik, reklamskyltar eller något annat som distraherar invid eller på vägen.
Lokal väg	Som lokal väg räknas tillfartsväg till enstaka bostadsfastighet eller fritidsfastighet och där näringsverksamhet inte genererar ytterligare trafik över plankorsningen. Om det säsongsvist förekommer ytterligare trafik, till exempel i anslutning till en badplats, ska vägen klassas som <i>vanlig väg</i> .
Långsamtgående vägfordon	Långsamtgående vägfordon innebär att andelen traktorslöp, jordbruksmaskiner eller motsvarande, som regelbundet trafikerar plankorsningen bedöms vara betydligt större än genomsnittet på likartade vägar (gäller inte ägovägar).
Nedsänkt spår	Spår förlagt i en vägbana eller på en öppen hårdgjord yta.
Närsikt	Avstånd längs banan som är beroende av banans största tillåtna hastighet och på vilket en vägtrafikant 3 - 5 meter från närmaste räl kan se ett tåg som närmar sig plankorsningen. Närsikt minst 10 s betyder att tåget ska synas i minst 10 sekunder innan tåget passerar plankorsningen. Se vidare <i>TDOK 2014:0228 Plankorsning, siktmätning</i> .

TDOK-nummer
TDOK 2015:0311

Version
5.0

Plankorsning	I detta dokument används termen plankorsning för en korsning i samma plan mellan järnväg och väg. Se även definitionen av <i>väg</i> i detta dokument.
Plattformsövergång	En väg som korsar järnväg i anslutning till plattform för exempelvis resande.
Plk-webb	It-system avsett för att lagra, uppdatera och presentera data för plankorsningar i Sverige.
Påspårningsplats	Särskilt anordnad plats där vägfordon som är utrustade för att även kunna framföras på järnväg kan överföras från väg till spår eller omvänt. En påspårningsplats är åtkomlig från enbart ena sidan av banan.
Serviceväg	<p>Plankorsning avsedd för interna transporter i samband med järnvägsverksamhet eller annan verksamhet i samband med avstängt spår och där åtgärder som förhindrar obehörig vägtrafik har vidtagits.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Serviceväg med regelbunden vägtrafik: Årsmedeldygnstrafik, ÅDT > 1 • Serviceväg med sporadisk vägtrafik: ÅDT < 1 • Serviceväg utan vägtrafik: Fysiskt hinder som inte går att avlägsna med handhållna verktyg och som hindrar gående att passera. <p>När det står enbart <i>serviceväg</i> i den löpande texten menas alla ovanstående varianter.</p>
Skoteröverfart	En markerad överfart, anpassad för snöskoter.
Skyddsalternativ	Den kombination av skyddsanordningar som finns i en viss plankorsning. Kan även vara inget skydd alls.
Skyddsanordningar	Anordningar och åtgärder som är till för att göra vägtrafikanten uppmärksam på en plankorsning och de faror som finns vid passage av denna. Skyddsanordningar kan vara antingen passiva, exempelvis vägmärken, eller aktiva i form av vägskyddsanläggningar eller vägvakter.
Sth	<i>Största tillåtna hastighet</i> , sth anger den största tillåtna hastigheten för något järnvägsfordon vid plankorsningen uttryckt i km/h för något spår och någon körriktning.
Särskilda risker	Se definitionerna "Gångtrafik och/eller cykeltrafik som innebär särskilda risker" och "Vägfordon som innebär särskilda risker".
Två samtidigt farbara spår	En plankorsning med minst två spår där spårgående fordon kan färdas oberoende av varandra.
Tättbyggt område	Område som kommunen genom en lokal trafikföreskrift beslutat vara tättbyggt med stöd av <i>Trafikförordningen (1998:1276)</i> .
Vandringsled	En röjd och oftast uppmärkt gångstig avsedd för rekreation och motion.
Vanlig väg	Se väg.

TDOK-nummer
TDOK 2015:0311

Version
5.0

Väg	<p>Definition ur <i>förordning (2001:651) om vägtrafikdefinitioner</i>:</p> <ol style="list-style-type: none">1. En sådan väg, gata, torg och annan led eller plats som allmänt används för trafik med motorfordon,2. en led som är anordnad för cykel,3. en gång- eller ridbana invid väg enligt 1 eller 2. <p>I detta dokument avses med väg dessutom:</p> <ol style="list-style-type: none">4. Lokal väg, ägoväg, serviceväg, gångstig, plattformsovergång, skoteröverfart, vandringsled eller väg till påspårningsplats. <p>I detta dokument avses med ”vanlig väg”:</p> <ul style="list-style-type: none">• En väg enligt punkt 1 och som inte uppräknas i punkt 4.
Vägbredd	<p>Anger minsta vägbredden mellan vägbanekanterna (inte vägmarkeringarna) 25 m före plankorsningen.</p>
Vägfordon som innebär särskilda risker	<p>Vägfordon som kan ge svåra följder vid en olycka, bedöms förekomma betydligt mer frekvent än genomsnittet på likartade vägar. Det kan gälla exempelvis transporter av farligt gods, tunga transporter, bussar eller skolskjutsar.</p>
Väghållare	<p>Den som ansvarar för vägens byggande och drift. En väghållare kan vara statlig, kommunal eller enskild.</p>
Väghållningsmyndighet	<p>Då staten är väghållare, den till Trafikverket hörande regionala förvaltning som regeringen bestämmer och, då en kommun är väghållare, den kommunala nämnd som kommunfullmäktige utser därtill. Se <i>Väglagen (1971:948)</i>.</p> <p>Vid enskild väg är kommunen väghållningsmyndighet inom tätbebyggt område och staten utanför tätbebyggt område.</p>
Vägklass (plk)	<p>Vägklass (plk) beskriver vägens ändamål och trafik i en plankorsning.</p>
Vägskyddsanläggning	<p>Gemensam benämning för aktiva skyddsanordningar med signaler och/eller bommar som varnar vägtrafikanter för järnvägsfordon som närmar sig plankorsningen.</p>
Vägtrafikant	<p>En person som färdas på en väg, till fots eller med ett färdmedel.</p>
Ägoväg	<p>En intern förbindelseväg mellan en fastighets ägor. Vägen är avsedd endast för fastighetens jord- eller skogsbruk. Vägar som är körbara med bil och som har förbindelse med det allmänna vägnätet räknas inte som ägovägar.</p> <p>Undantag: En infart från en allmän väg till en enskild fastighets åkermark på andra sidan järnvägen ska räknas som ägoväg.</p>

TDOK-nummer
TDOK 2015:0311

Version
5.0

5 Dimensionera plankorsningar

Detta avsnitt avser plankorsningar på järnvägar som förvaltas av Trafikverket.

Plankorsningen ska dimensioneras enligt den järnvägstrafik som är möjlig enligt gällande/planerad Järnvägsnätsbeskrivning.

När Trafikverket yttrar sig vid samråd, exempelvis enligt Plan- och bygglagen (2010:900) och tillståndsärenden enligt miljöbalken (1998:808), ska Trafikverket bevaka att trafiksäkerhetskraven tillgodoses så att framtida passager över järnvägen kan ske på ett säkert sätt.

5.1 Ompröva ett skyddsalternativ

När någon av följande förändringar planeras måste plankorsningarnas skyddsalternativ omprövas enligt *Tabell 2* eller *Tabell 3* och trafikmiljön ses över:

Förändring	Plankorsningar som ska omprövas
Förändrad markanvändning, exempelvis etablering av bostäder och/eller ny näringsverksamhet Vägtrafiken leds om	Plankorsningar som kommer att få ett ökat trafikflöde på vägen (inklusive gående)
Upprustning av plattform	Plankorsning där vägen leder till plattformen
Förändringar av vägen	Plankorsning som får ändrad vägbredd Plankorsning där vägen blir kompletterad med gångbanor och/eller cykelbanor Plankorsning där vägen får en annan Väglklass (plk) Plankorsningstypen enligt <i>Tabell 2</i> ändras Vägens hastighet över plankorsningen höjs
Åtgärder som leder till ökad sth på banan	Plankorsningar där sth kommer att höjas.
Åtgärd som leder till ökad tåglängd	Plankorsningar som kommer att blockeras där tåg som gör planenliga uppehåll.

TDOK-nummer
TDOK 2015:0311

Version
5.0

Förändring	Plankorsningar som ska omprövas
Kapacitetshöjning	<p>Plankorsning som får ytterligare spår</p> <p>Plankorsning som berörs av</p> <ul style="list-style-type: none"> • Samtidig infart • Ny driftplats <p>Plankorsning där en befintlig vägskyddsanläggning berörs av</p> <ul style="list-style-type: none"> • Samtidig infart • Ny driftplats <p>Åtgärd som leder till ökade väntetider för vägtrafiken.</p> <p>Plankorsning på sträcka som upprustas med</p> <ul style="list-style-type: none"> • ERMTS • Fjärrstyrning • Elektrifiering • Ökad största tillåtna axellast (STAX). <p>Plankorsning där vägskyddsanläggningen signaltekniskt berörs en signalteknisk åtgärd</p> <p>Plankorsningar som kommer att blockeras där tåg som gör planenliga uppehåll.</p>
Ombyggnader där spårsystemet ändras i plankorsningen eller i dess närhet.	<p>Plankorsning som berörs av förändringen</p> <p>Plankorsning där vägskyddsanläggningen signaltekniskt berörs av förändringen</p>
När underhållet på en bana ska återupptas enligt <i>TDOK 2014:0116 Avveckling av järnväg</i> .	Samtliga berörda plankorsningar

Sth över en specifik plankorsning får höjas först när denna har ett korrekt skyddsalternativ för den högre hastigheten enligt *Tabell 2* eller *Tabell 3*.

Skyddsalternativet ska omprövas enligt *Tabell 2* eller *Tabell 3* då följande två förutsättningar gäller:

- Beslut tas att återställa till ursprunglig sth på en bana där sth tidigare har sänkts (t ex på grund av bristfällig banstandard)
- När sth sänktes togs inget beslut att återställa sth till den ursprungliga

TDOK-nummer
TDOK 2015:0311

Version
5.0

5.2 Bygga nya plankorsningar

Trafikverket ska ha en aktiv roll i samhällsplaneringen, exempelvis vid samråd om detaljplaner, och verka för bra trafiklösningar.

Nya plankorsningar får byggas i följande fall under förutsättning att kraven i *Tabell 2* och *Tabell 3* uppfylls:

- Ny plankorsning får byggas om den övertar vägtrafik från en annan plankorsning som slopas och sth är högst 160 km/h.
- Ny plattformsovergång får byggas.
- Ny separat gång- och cykelbana får byggas invid en befintlig plankorsning.
- Ny skoteröverfart eller en ny vandringsled får byggas om det behövs för att främja det rörliga friluftslivet.
- Ny plankorsning för gång- och cykeltrafik får byggas om det behövs för att tillgodose behovet av passagemöjligheter över järnvägen.
- Ny påspåringsplats får byggas.
- Ny serviceväg får byggas.
- Ny plankorsning får byggas innanför skalskydd, t ex inom industrifastighet.
- Ny plankorsning får byggas över ett spår med sth 40 km/h om kommunen så beslutar i detaljplan eller liknande.

Nya plankorsningar ska i övrigt uppfylla krav som framgår av annan dokumentation, exempelvis *Krav för vägars och gators utformning, VGU* samt *Utformning av den fysiska miljön på stationer för personer med funktionsnedsättning* (se även *Trafikverkets Publikation 2015:237*).

5.3 När plankorsningar inte får byggas

Plankorsning, annat än serviceväg och påspåringsplats, får *inte* byggas i något av dessa fall:

- Nybyggd järnväg, inklusive järnväg som ersätter eller kompletterar befintlig järnväg och där sth överskrider 40 km/h.
- Banans största tillåtna hastighet överstiger 160 km/h.
- Järnväg med två eller flera spår, där simultana tågrörelser är möjliga och där sth överstiger 40 km/h på något spår.
- Järnväg där det är sannolikt att stillastående tåg kommer att blockera plankorsningen.

TDOK-nummer
TDOK 2015:0311

Version
5.0

5.4 Tillfälliga lösningar

I vissa situationer behöver järnvägen korsas på grund av tillfälliga behov, till exempel vid avverkning av skog eller vid tillfälliga transporter. Det kan lösas med något av följande alternativ:

- Alt 1: Bygg en plankorsning och förse den med skydd enligt reglerna för ägoväg i Tabell 2. Slopa den när arbetet är klart. En sådan plankorsning får finnas i högst ett år.
- Alt 2: Behovet av att kunna korsa järnvägen hanteras genom att järnvägstrafiken stängs av med ett A-skydd. Infrastrukturförvaltaren ska hindra att vägfordon kan passera över spåret under den tid som ett A-skydd inte är anordnat. Hindret ska inte gå att ta bort med handkraft.

Trafikverket kan teckna avtal med en markägare om en framtida passage av järnvägen för ett tillfälligt ändamål. För ett sådant avtal gäller:

- Avtalet ska vara registrerat i ett it-system så att det kan knytas till en viss plats på banan.
- Via it-systemet ska avtalsdokumentet vara spårbart.

5.5 Plankorsningens trafikmiljö

En plankorsning ska ha en trafikmiljö som stöder vägtrafikanternas säkra passage över järnvägen. Se även *Vägars och gators utformning, VGU*.

En god trafikmiljö vid en plankorsning innebär att:

- Krav på vägteknisk utformning (lutning, korsningsvinkel, profil, kurvradie, fordonsmagasin, vägbredd etc) är uppfyllda.
- Gång- och cykelbana finns vid behov.
- Skydd mot obehörigt spårintrång finns vid behov.
- Signaler, vägmärken och andra anordningar är korrekt placerade.
- Fasta föremål inte är en fara för vägtrafikanterna vid påkörning.
- Teknikutrymmen (oavsett ändamål) eller stängsel eller motsvarande inte påverkar siktförhållandet negativt.
- Spårområdet inte har skymmande vegetation, oavsett skyddsalternativ.
- Svårigheter på grund av en komplicerad trafikmiljö som kan distrahera vägtrafikanterna är eliminerade eller kompenserade exempelvis genom att sätta upp plankorsningsskärmar och förvarningsljus.
- Vägens tillåtna hastighet inte är högre än att det är möjligt att stanna före plankorsningen vid varningssignalering. Vägens tillåtna hastighet bör inte överskrida 70 km/h.
- Servicefordon går att parkera trafiksäkert.
- Vägtrafikanter varnas (exempelvis med vägmärken) att köra fram till en plankorsning där det är olämpligt att passera med vissa vägfordon.
- Väntetiden för vägtrafikanter ska vara kort för att förebygga riskfyllt beteende.
- En vägskyddsanläggning för en plattformsovergång ska ha funktionalitet som främjar ett säkert beteende bland resenärerna.

TDOK-nummer
TDOK 2015:0311

Version
5.0

5.6 Vägvak

Det ska i följande fall finnas en vägvak som manuellt bevakar en plankorsning, som förvaltas av Trafikverket:

- när en vägskyddsanläggning är felaktig (varnar inte när tåg kommer eller varnar även om tåg inte kommer)
- vid arbete på spåret som påverkar vägskyddsanläggningen
- när det, till exempel på grund av en tillfällig ökning av vägtrafiken, behövs i en plankorsning utan vägskyddsanläggning.

Vägvakten ska vara utrustad och ge tecken enligt *Vägmärkesförordningen (SFS 2007:90)*, där vägvakten benämns *vakt*.

Det ska finnas två eller flera vägvakter i en plankorsning om förhållandena på platsen kräver detta. Sådana plankorsningar ska vara sökbara i ett it-system och åtkomligt för den som för Trafikverkets räkning ska tillhandahålla vägvakter.

Se även *TDOK 2016:0045 Trafikbestämmelser för järnväg, TTJ, Modul 7*.

5.7 Stänga en plankorsning

Om det är uppenbart att en plankorsning inte längre används ska den om möjligt stängas. Kännetecken kan vara att vägbanan i spåret saknas och/eller att vägen fram till plankorsningen är oframkomlig.

För att en plankorsning ska anses vara stängd krävs att:

- Den väg som tidigare korsade spårområdet ska vara borttagen.
- Vägbeläggning i spåret ska vara borttagen.
- Diken ska i förkommande fall vara återställda.
- Stängselöppningar ska inte finnas.
- Kryssmärken, bommar, ljussignaler och ljudsignaler ska vara borttagna.
- Elskyddsportaler ska vara borttagna.
- Korsningen ska vara registrerad som stängd i it-systemet Plk-webb.

En stängd plankorsning behöver inte besiktigas eller underhållas. Formellt finns plankorsningen kvar och kan i en framtid komma att åter tas i drift.

En stängd plankorsning ska om möjligt slopas.

En plankorsning registrerad som stängd ska åter sättas i drift om ovanstående krav för att stänga en plankorsning inte är uppfyllda. Om banan har förändrats (se *avsnitt Error! Reference source not found.*) ska plankorsningens skyddsalternativ väljas enligt *Tabell 2* annars *Tabell 1*.

TDOK-nummer
TDOK 2015:0311

Version
5.0

5.8 Slopa en plankorsning

Plankorsningar ska om möjligt slopas, under förutsättning att detta inte kommer i konflikt med behovet att kunna korsa järnvägen säkert. Gåendes ovilja att ta omvägar måste beaktas.

När en plankorsning slopas, ska kraven i avsnitt 5.7 vara uppfyllda. Servitut ska i förekommande fall vara upphävda.

En plankorsning registrerad som slopad i it-systemet Plk-webb kan inte åter sättas i drift.

5.9 Otillåten passage

En otillåten passage kännetecknas av att järnvägen uppenbart passeras utan att infrastrukturförvaltaren har medgett detta.

Om otillåtna passager förekommer ska infrastrukturförvaltaren vidta åtgärder så att den berörda trafiken styrs till att korsa järnvägen på ett tillåtet sätt. Passagemöjligheter kan behöva ses över och vid behov förbättras. Se även avsnitt 5.2 *Bygga nya plankorsningar*.

5.10 Järnväg som inte trafikeras

5.10.1 Trafiken på järnvägen har upphört

När en järnväg inte längre ska trafikeras ska kryssmärken och skyddsanordningar ses över:

- Alt 1: Banan har ingen trafik men något beslut att upphöra med underhållet enligt *TDOK 2014:0116 Avveckling av järnväg* finns inte.: Befintligt skyddsanordningar ska behållas.
- Alt 2: Besluta har tagits att upphöra med underhållet av banan enligt *TDOK 2014:0116 Avveckling av järnväg: Ljussignaler, ljudsignaler och bommar* ska i förekommande fall tas bort. *Kryssmärken* ska lämnas kvar. Övriga vägmärken ska anpassas till förhållandena på platsen.
- Alt 3: Spåret i plankorsningen är obrukbart men finns kvar på båda sidor om plankorsningen: *Kryssmärken, ljussignaler, ljudsignaler och bommar* ska tas bort. Övriga vägmärken ska anpassas till förhållandena på platsen.
- Alt 4: Banan tas bort i sin helhet: *Kryssmärken, ljussignaler, ljudsignaler och bommar* ska tas bort. Övriga vägmärken ska tas bort.

Åtgärderna kräver i förekommande fall beslut enligt *Vägmärkesförordningen (SFS 2007:90)*

5.10.2 Trafiken på järnvägen är tillfälligt inställd

När trafiken på banan är tillfälligt inställd (exempelvis på grund av banarbete) ska skyddsanordningarna om möjligt vara i drift som vanligt. Om vägskyddsanläggningar riskerar att varningssignalera obefogat ska följande åtgärder vidtas:

- Bommar ska antingen spärras i upplyft läge eller demonteras
- Signaler mot vägen ska täckas över
- Kryssmärken ska vara kvar
- Övriga vägmärken ska vara anpassade till förhållandena på platsen

TDOK-nummer
TDOK 2015:0311

Version
5.0

Åtgärderna kräver beslut enligt *Vägmärkesförordningen (SFS 2007:90)* om dessa inte framgår av en trafikanordningsplan.

TDOK-nummer
TDOK 2015:0311

Version
5.0

6 Skyddsalternativ i plankorsningar

En plankorsning har alltid ett grundskydd som är något av följande:

- Helbommar
- Halvbommar
- Ljus- och ljudsignaler
- Ljussignaler (enbart)
- Ljudsignaler (enbart)
- Kryssmärke
- Oskyddad

Ett grundskydd kan kombineras med ett eller flera tilläggsskydd. Tilläggsskydden och hur dessa kan kombineras med grundskydden beskrivs närmare i *TDOK 2017:0367 Trafikverkets hantering av plankorsningar*.

Vid plankorsningar kan det också finnas annat än grundskydd och tilläggsskydd, exempelvis ljudsignaltavlor och intrångsskydd.

Grundskyddet *Oskyddad* har ibland av läsbarhetsskäl utlämnats i tabellerna below i de fall där det finns ett tilläggsskydd.

6.1 Vägklass (plk)

Vägklass (plk) beskriver vägens ändamål och trafik i en plankorsning. Vägklass (plk) är avgörande för skyddsalternativet i en plankorsning. Plankorsningar som Trafikverket förvaltar ska ha någon vägklass (plk) enligt följande:

- Vanlig väg
- Lokal väg
- Ägoväg
- Gång och/eller cykelbana
- Vandringsled eller gångstig
- Skoterled
- Serviceväg utan vägtrafik (exempelvis räddningsväg)
- Serviceväg med sporadisk vägtrafik
- Serviceväg med regelbunden vägtrafik
- Påspårningsplats
- Plattformsövergång
- Väg och spår kombinerat

TDOK-nummer
TDOK 2015:0311

Version
5.0

6.2 Tillåtna skyddsalternativ

Vilka skyddsalternativ som är tillåtna framgår av *Tabell 1* och *Tabell 2*.

- *Tabell 1* gäller en befintlig plankorsning så länge inget förändras och plankorsningen ligger kvar som den gjort under lång tid.
- *Tabell 2* gäller vid ombyggnad eller omprövning av skyddsalternativ samt vid byggande av ny plankorsning.
- *Tabell 3* gäller istället för *Tabell 2* för plankorsningar med särskilda trafikförhållanden

Tillåtet tills vidare enligt *Tabell 1* innebär att skyddsalternativet är tillåtet under följande förutsättningar:

- Det finns en beslutad åtgärd i ett planeringsunderlag, en handlingsplan eller motsvarande.
- Åtgärden ska leda fram till att skyddsalternativet uppfyller kraven enligt *Tabell 1* (förutom ”tillåtet tills vidare”), *Tabell 2* eller *Tabell 3*.

Beslutade åtgärder ska hanteras i it-systemet Plk-webb.

TDOK-nummer
TDOK 2015:0311

Version
5.0

Tabell 1. Tillåtna skyddsalternativ i befintliga plankorsningar

Nuvarande skyddsalternativ (Tabell 1)	Banans hastighet, sth (km/h)		
	Sth högst 80	Sth 81 - 140	Sth 141 – 200
Helbommar (gula) utan hinderdetektor	På alla vägar utom ägoväg och påspårningsplats: <i>Tillåtet upp till sth 160 km/h</i> Över 160 km/h: <i>Tillåtet vid enbart gång- och cykeltrafik</i> Över 160 km/h, med tillägsskyddet fördröjd bomfällning: <i>Tillåtet tills vidare</i>		
Helbommar (gula) med hinderdetektor	På alla vägar utom ägoväg och påspårningsplats: <i>Tillåtet</i>		
Helbommar (vita)	Vid plattformsövergång, serviceväg med sporadisk trafik eller serviceväg med regelbunden trafik: <i>Tillåtet</i>		<i>Tillåtet tills vidare</i>
Halvbommar	På alla vägar utom ägoväg och påspårningsplats: <i>Tillåtet upp till sth 160 km/h</i>		
Ljus- och ljudsignal (utan gångfälla)	Enkelspår: <i>Tillåtet</i>	Enkelspår: <i>Tillåtet tills vidare</i>	-
Ljus- och ljudsignal med gångfälla	<i>Tillåtet</i>	Gång- och/eller cykeltrafik som inte innebär särskilda risker: <i>Tillåtet</i> Gång- och/eller cykeltrafik som innebär särskilda risker: <i>Tillåtet tills vidare</i>	
Ljussignal (utan ljudsignal)	Upp till sth 40 km/h: <i>Tillåtet</i>		
Ljudsignal (utan ljussignal)	Enbart gång- och/eller cykeltrafik som inte innebär särskilda risker: <i>Tillåtet</i> Enbart gång- och/eller cykeltrafik som innebär särskilda risker: <i>Tillåtet tills vidare</i>		
Kryssmärke	Enkelspår och närsikt minst 10 s: <i>Tillåtet</i> Enkelspår och närsikt mindre än 10 s: <i>Tillåtet tills vidare</i> Två samtidigt farbara spår: <i>Tillåtet tills vidare</i>		-
Kryssmärke med stopplikt	Enkelspår och närsikt minst 10 s: <i>Tillåtet</i> Två samtidigt farbara spår: <i>Tillåtet tills vidare</i>		Skoteröverfart, närsikt minst 10 s, enkelspår: <i>Tillåtet upp till sth 160 km/h</i>

TDOK-nummer
TDOK 2015:0311

Version
5.0

Nuvarande skyddsalternativ (Tabell 1)	Banans hastighet, sth (km/h)		
	<i>Sth högst 80</i>	<i>Sth 81 - 140</i>	<i>Sth 141 – 200</i>
Kryssmärke med gångfålla	<p>Enkelspår och närsikt minst 10 s och gång- och/eller cykeltrafik som inte innebär särskilda risker: <i>Tillåtet</i></p> <p>Enkelspår och närsikt mindre än 10 s: <i>Tillåtet tills vidare</i></p> <p>Två samtidigt farbara spår: <i>Tillåtet tills vidare</i></p>		Vandringsled (eller gångstig som leder till enstaka fastigheter), ej tätbebyggt område, närsikt minst 10 s, enkelspår: <i>Tillåtet upp till sth 160 km/h</i>
Oskyddad med gångfålla	<p>Enkelspår och närsikt minst 10 s och gång- och/eller cykeltrafik som inte innebär särskilda risker: <i>Tillåtet</i></p> <p>Enkelspår och närsikt mindre än 10 s: <i>Tillåtet tills vidare</i></p> <p>Två samtidigt farbara spår: <i>Tillåtet tills vidare</i></p>		Vandringsled (eller gångstig som leder till enstaka fastigheter), ej tätbebyggt område, närsikt minst 10 s, enkelspår: <i>Tillåtet upp till sth 160 km/h</i>
Oskyddad	<p>Ägoväg på enkelspår och närsikt minst 10 s: <i>Tillåtet (kryssmärke får sättas upp)</i></p> <p>Vid enkelspår, väg som inte är ägoväg och närsikt minst 10 s: <i>Tillåtet tills vidare (kryssmärke får sättas upp)</i></p> <p>Enkelspår och närsikt mindre än 10 s: <i>Tillåtet tills vidare (kryssmärke får sättas upp)</i></p> <p>Två samtidigt farbara spår: <i>Tillåtet tills vidare</i></p>		Serviceväg utan trafik: <i>Tillåtet</i>
	<p>Serviceväg med sporadisk trafik, serviceväg med regelbunden vägtrafik, serviceväg utan trafik eller påspårningsplats: <i>Tillåtet</i></p>	<p>Serviceväg med sporadisk trafik, serviceväg med regelbunden vägtrafik eller påspårningsplats: <i>Tillåtet tills vidare</i></p> <p>Serviceväg utan trafik: <i>Tillåtet</i></p>	Serviceväg med sporadisk trafik, serviceväg med regelbunden vägtrafik eller påspårningsplats: <i>Tillåtet tills vidare</i>
Oskyddad med E-signal	<p>Ägoväg på enkelspår: <i>Tillåtet tills vidare</i></p> <p>Väg som inte är ägoväg på enkelspår: <i>Tillåtet tills vidare</i></p>		<i>Tillåtet tills vidare</i>

TDOK-nummer
TDOK 2015:0311

Version
5.0

Nuvarande skyddsalternativ (Tabell 1)	Banans hastighet, sth (km/h)		
	<i>Sth högst 80</i>	<i>Sth 81 - 140</i>	<i>Sth 141 – 200</i>
Kryssmärke med E-signal	Ägoväg på enkelspår: <i>Tillåtet tills vidare</i> Väg som inte är ägoväg på enkelspår: <i>Tillåtet tills vidare</i>		<i>Tillåtet tills vidare</i>
Varningsmärke A36 med förvarningsljus	Serviceväg med sporadisk trafik eller serviceväg med regelbunden vägtrafik och sth upp till 40 km/h: <i>Tillåtet</i>		
Gula ljussignaler (med texten "Stop") Gula ljussignaler (med texten "Stop") samt vita bommar	Vid plattformsövergång: <i>Tillåtet</i>		<i>Tillåtet tills vidare</i>
Ägovägsbom	Ägoväg, serviceväg med sporadisk trafik, serviceväg med regelbunden vägtrafik eller påspårningsplats: <i>Tillåtet</i>	Ägoväg, serviceväg med sporadisk trafik, serviceväg med regelbunden vägtrafik eller påspårningsplats på enkelspår: <i>Tillåtet upp till sth 160 km/h</i>	
Ägovägsbom med hinderdetektor	Ägoväg: <i>Tillåtet</i> Serviceväg med sporadisk trafik, serviceväg med regelbunden vägtrafik eller påspårningsplats: <i>Tillåtet (även när sth överstiger 200 km/h)</i>		

TDOK-nummer
TDOK 2015:0311

Version
5.0

6.3 Val av nytt skyddsalternativ

Tabell 2 visar vilket skyddsalternativ som ska användas vid givna hastigheter på banan samt övriga förhållanden. Tabellen ska tillämpas när en befintlig plankorsning ska få ett omprövat skyddsalternativ eller när en ny plankorsning ska byggas.

Med "banans hastighet" menas den högsta hastigheten (sth) för något spår i plankorsningen och för någon körriktning.

Oavsett skyddsalternativ får en plankorsning inte vara belägen så att den riskerar att blockeras av tåg som gör planenliga uppehåll.

Tabell 2. Val av skyddsalternativ utifrån banans hastighet, närsikt, plankorsningstyp och antal spår

Plankorsningstyp (Tabell 2)	Banans hastighet, sth (km/h)		
	Sth högst 80	Sth 81 - 140	Sth 141 - 200
Ägoväg som korsar enkelspårig järnväg	Närsikt minst 10 s: <i>Oskyddad</i> Närsikt mindre än 10 s: <i>Ägovägsbom</i>	<i>Ägovägsbom</i> Sth över 160 km/h: <i>Ägovägsbom och hinderdetektor</i>	
Ägoväg som korsar två samtidigt farbara spår	<i>Ägovägsbom</i>		<i>Ägovägsbom och hinderdetektor</i>
Lokal väg som korsar enkelspårig järnväg	Närsikt minst 10 s: <i>Kryssmärke eller kryssmärke och stopplikt</i> Närsikt mindre än 10 s: <i>Helbommar eller halvbommar</i>	Sth upp till 160 km/h: <i>Helbommar eller halvbommar</i> Sth över 160 km/h: <i>Helbommar och hinderdetektor</i>	
Lokal väg som korsar två samtidigt farbara spår	Närsikt minst 10 s: <i>Kryssmärke eller kryssmärke och stopplikt</i> Närsikt mindre än 10 s: <i>Helbommar eller halvbommar</i>	<i>Helbommar eller halvbommar</i>	<i>Helbommar och hinderdetektor</i>
Vanlig väg som korsar enkelspårig järnväg	Närsikt minst 10 s: <i>Kryssmärke eller kryssmärke och stopplikt</i> Närsikt mindre än 10 s: <i>Helbommar eller halvbommar</i>	<i>Helbommar eller halvbommar</i>	Sth upp till 160 km/h: <i>Helbommar eller halvbommar</i> Sth över 160 km/h: <i>Helbommar och hinderdetektor</i>

TDOK-nummer
TDOK 2015:0311

Version
5.0

Plankorsningstyp (Tabell 2)	Banans hastighet, sth (km/h)		
	Sth högst 80	Sth 81 - 140	Sth 141 – 200
Vanlig väg som korsar två samtidigt farbara spår	<i>Helbommar eller halvbommar</i>		<i>Helbommar och hinderdetektor</i>
Gång- och cykelbana som korsar enkelspårig järnväg	Närsikt minst 10 s: <i>Kryssmärke och gångfälla</i> Närsikt mindre än 10 s: <i>Ljus- och ljudsignal och gångfälla</i>	Närsikt minst 10 s: <i>Kryssmärke och gångfälla</i> Närsikt mindre än 10 s: <i>Helbommar</i>	<i>Helbommar</i>
Gång- och cykelbana som korsar två samtidigt farbara spår	<i>Helbommar</i>		
Gång- och cykelbana som korsar järnväg invid en vanlig väg som har <i>helbommar</i> eller <i>halvbommar</i>	<i>Helbommar</i>		
Gång- och cykelbana som korsar enkelspårig järnväg invid en vanlig väg som har <i>ljus- och ljudsignaler</i>	<i>Ljus- och ljudsignaler</i>	<i>Inte tillåtet</i>	
Gång- och cykelbana som korsar järnväg med två samtidigt farbara spår invid en vanlig väg som har <i>ljus- och ljudsignaler</i>	<i>Helbommar</i>	<i>Inte tillåtet</i>	
Gång- och cykelbana som korsar enkelspårig järnväg invid en vanlig väg som har <i>kryssmärke</i>	Närsikt minst 10 s: <i>Kryssmärke och gångfälla</i> Närsikt mindre än 10 s: <i>Inte tillåtet</i>	<i>Inte tillåtet</i>	
Serviceväg utan vägtrafik som korsar järnväg med ett eller flera spår	<i>Oskyddad samt stängsel, plank eller liknande (även vid sth över 200 km/h).</i>		
Serviceväg med sporadisk vägtrafik som korsar järnväg med ett eller flera spår Påspårningsplats	<i>Oskyddad</i>	<i>Ägovägsbom (även vid sth över 200 km/h)</i>	

TDOK-nummer
TDOK 2015:0311

Version
5.0

Plankorsningstyp (Tabell 2)	Banans hastighet, sth (km/h)		
	<i>Sth högst 80</i>	<i>Sth 81 - 140</i>	<i>Sth 141 - 200</i>
Serviceväg med regelbunden vägtrafik och som korsar järnväg med ett eller flera spår	Närsikt 10 s och sth högst 10 km/h: <i>Oskyddad</i> Sth högst 40 km/h: <i>Varningsmärke A36 och förvarningsljus eller Ljus- och ljudsignal</i> Sth över 40 km/h: <i>Se Lokal väg på enkelspårig järnväg</i>	<i>Inte tillåtet</i>	
Skoteröverfart som korsar enkelspårig järnväg	Närsikt minst 10 s och sth högst 160 km/h: <i>Kryssmärke med stopplikt</i> Närsikt mindre än 10 s: <i>Inte tillåtet</i>		
Plattformsövergång	När tåg måste stanna före plattformsövergången, oavsett antal spår: <i>Gångfålla</i> När tåg <i>inte</i> måste stanna före plankorsningen och vid fler spår än två: <i>Inte tillåtet</i> Sth högst 40 km/h och två samtidigt farbara spår: <i>Ljus- och ljudsignaler</i> Sth högst 80 km/h och enkelspår: <i>Ljus- och ljudsignaler</i> Sth över 40 men högst 80 km/h och två samtidigt farbara spår: <i>Helbommar</i> Sth över 80 men högst 160 km/h och enkelspår: <i>Helbommar</i> Sth över 80 km/h och två samtidigt farbara spår: <i>Inte tillåtet</i> Sth över 160 km/h och enkelspår: <i>Inte tillåtet</i>		
Vandringsled utanför tätbebyggt område som korsar enkelspårig järnväg	Närsikt minst 10 s och sth högst 160 km/h: <i>Kryssmärke</i> Närsikt mindre än 10 s och sth högst 160 km/h: <i>Ljus- och ljudsignal</i>		
Gångstig som korsar enkelspårig järnväg och som leder till enstaka fastigheter utanför tätbebyggt område	Närsikt minst 10 s och sth högst 160 km/h: <i>Kryssmärke och gångfålla</i> Närsikt mindre än 10 s och sth högst 160 km/h: <i>Ljus- och ljudsignal och gångfålla</i>		

TDOK-nummer
TDOK 2015:0311

Version
5.0

Plankorsningstyp (Tabell 2)	Banans hastighet, sth (km/h)		
	<i>Sth högst 80</i>	<i>Sth 81 - 140</i>	<i>Sth 141 – 200</i>
Enkelspårig järnväg med nedsänkt spår i samma körfält som dubbelriktad vägtrafik, exempelvis en kombinerad väg och järnvägsbro.	<p>Tåg måste stanna före passage och det är sedan möjligt att stanna för hinder på den gemensamma sträckningen: <i>Ljus- och ljudsignaler</i></p> <p>Alternativt val: <i>Helbommar</i></p> <p>Alternativt val: <i>Förenklad bevakning, alternativ 1 eller 4</i></p> <p>Tåg måste inte stanna före passage och sth högst 50 km/h: <i>Helbommar och hinderdetektor</i></p> <p>Sth över 50 km/h: <i>Inte tillåtet</i></p>	<i>Inte tillåtet</i>	

TDOK-nummer
TDOK 2015:0311

Version
5.0

6.4 Plankorsningar med särskilda trafikförhållanden

Plankorsningar kan ha särskilda trafikförhållanden som kräver ett annat skydd än vad som framgår av *Tabell 2*. *Tabell 3* visar val av skyddsalternativ vid sådana plankorsningar där sth är över 40 km/h.

Tabell 3. Val av skyddsalternativ i plankorsningar med särskilda trafikförhållanden

Trafikförhållande	Skyddsalternativ
Blockerande vägfordon	<i>Helbommar och hinderdetektor</i> <i>Helbommar och hinderdetektor med förlängd förringning om det behövs av annat skäl.</i>
Vägfordon som innebär särskilda risker	<i>Helbommar och hinderdetektor</i> <i>Helbommar och hinderdetektor med förlängd förringning om det behövs av annat skäl.</i>
Gångtrafik och/eller cykeltrafik som innebär särskilda risker	<i>Helbommar</i> <i>Helbommar med hinderdetektor om det behövs av annat skäl</i>
Komplicerad trafikmiljö	<i>Helbommar eller halvbommar</i> <i>Helbommar och hinderdetektor om det behövs av annat skäl</i>
Långsamtgående vägfordon	<i>Helbommar eller halvbommar med förlängd förringning</i> <i>Helbommar och hinderdetektor om det behövs av annat skäl</i>
Ägoväg som även är vandringsled	Tillämpa alternativen <i>Ägoväg</i> och <i>Vandringsled</i> i <i>Tabell 2</i> .

TDOK-nummer
TDOK 2015:0311

Version
5.0

6.5 Alternativa val

Oavsett förhållandena på platsen gäller:

- *Varningstext "Se upp för tåg"* får sättas upp vid behov.

En plankorsning som uppfyller kraven i *Tabell 1* får förändras på följande sätt under förutsättning att den fortfarande uppfyller kraven i *Tabell 1*:

- Skyddsalternativet *oskyddad* får ändras till *kryssmärke*.
- Skyddsalternativet *kryssmärke* med tilläggsskyddet *stopplikt*, för annan plankorsning än skoteröverfart, får ändras till enbart *kryssmärke* utan att skyddsalternativet omprövas.

Tabell 2 och *Tabell 3* anger ibland flera möjliga skyddsalternativ:

- Om skyddsalternativet anges som antingen *helbommar* eller *halvbommar*: *Halvbommar* ska användas utanför tätbebyggt område på vägar där vägbredden är minst 6 meter, om inte trafikmiljön i övrigt kräver *helbommar*. *Helbommar* ska användas inom tätbebyggt område.
- Om skyddsalternativet anges som antingen *kryssmärke* eller *kryssmärke och stopplikt*: *Kryssmärke* kan kompletteras med *stopplikt* om trafiksäkerheten motiverar detta. *Stopplikt* ska undvikas där det kan ta lång tid för vägfordon att hinna över plankorsningen efter att först ha stannat.
- Om skyddsalternativet anges som antingen *förvarningsljus* eller *ljus- och ljudsignal*: *Lämpligt skyddsalternativ kan väljas med hänsyn till förhållandena på platsen*.

Det är i vissa fall möjligt att välja ett annat skyddsalternativ än vad som sägs i *Tabell 2* och *Tabell 3*:

- Det är tillåtet att välja ett skyddsalternativ som anges för en högre hastighet än banans planerade sth.
- Det är tillåtet att välja ett skyddsalternativ för *närsikt mindre än 10 s* även där villkoret *närsikt minst 10 s* är uppfyllt.
- Det är tillåtet att välja *Helbommar och hinderdetektor* istället för *Helbommar*.
- Det är tillåtet att välja *Kryssmärken* istället för *Oskyddad*.
- En *Oskyddad* plankorsning med enbart gång och/eller cykeltrafik kan föras med tilläggsskyddet *gångfålla*.
- *Ljus- och ljudsignaler* kan vid enbart gång och/eller cykeltrafik kombineras med tilläggsskyddet *gångfålla*.
- Det är tillåtet att välja *Förenklad bevakning* när förutsättningarna enligt avsnitt 6.6 är uppfyllda.

TDOK-nummer
TDOK 2015:0311

Version
5.0

6.6 Förenklad bevakning

Om trafiken på banan är sådan att ett järnvägsfordon kan stanna före en plankorsning om så behövs, kan så kallad förenklad bevakning tillämpas. Förenklad bevakning kan även användas som komplement när en vägskyddsanläggning är ur funktion. Se *TDOK 2017:0367 Trafikverkets hantering av plankorsningar* och *TDOK 2016:0051, Trafikbestämmelser för järnväg, TTJ, Modul 10*. Val av skyddsalternativet förenklad bevakning ska föregås av en riskbedömning avseende vägtrafik, järnvägstrafik och arbetsmiljö.

6.7 Ägovägsbom

En ägovägsbom är ständigt fälld och kan bara öppnas av en behörig person. En ägovägsbom hindrar inte gående att passera.

En behörig person för ägovägsbommar som förvaltas av Trafikverket är den som uppfyller något av följande krav:

- Markägare eller den som agerar i markägarens ställe och har behov att öppna ägovägsbommen.
- Underhållspersonal som sköter ägovägsbommen.
- Vägvakter.
- Underhållspersonal som ska ha tillträde till påspårningsplatser och servicevägar.
- Någon annan person om Trafikverket så beslutar.

Följande krav gäller för behörighet att få öppna en ägovägsbom som förvaltas av Trafikverket:

- Behörigheten ska vara reglerad i ett avtal med Trafikverket.
- Behörigheten ska vara personlig.
- Behörigheten ska vara tidsbegränsad.

Behörigheter för nycklars giltighet ska kunna administreras centralt. Behörigheten ska upphöra automatiskt när giltighetstiden är passerad.

6.8 Ljudsignaltavla

En ljudsignaltavla med tillägsskylt "V" kan placeras före en plankorsning vid grundskyddet *Kryssmärke* eller *Oskyddad* då extra uppmärksamhet från vägtrafikanter behöver påkallas. Detta ska tillämpas restriktivt eftersom ljudsignaler från tåg kan upplevas som störande för närboende.

En ljudsignaltavla får kompletteras med en tilläggstavla *dagtid* där det är lämpligt med hänsyn till förhållandena på platsen.

En ljudsignaltavla får tas bort under förutsättning att kravet närsikt minst 10 s är uppfyllt.

En ljudsignaltavla ska tas bort om grundskyddet är något annat än *Kryssmärke* eller *Oskyddad*.

TDOK-nummer
TDOK 2015:0311

Version
5.0

7 Förvalta plankorsningar - uppföljning av trafiksäkerhetspåverkande faktorer

Trafikverket ska i sin roll som infrastrukturförvaltare systematiskt och regelbundet kontrollera att säkerheten i plankorsningarna bibehålls eller om möjligt förbättras för såväl järnvägstrafiken som för den som ska korsa banan. En sådan kontroll kan leda fram till att skyddsalternativet i en plankorsning behöver ändras eller att trafikmiljön behöver förbättras.

7.1 Uppföljning av oönskade händelser

Trafikverket ska regelbundet och systematiskt följa upp händelser som kan påverka säkerheten i plankorsningar där Trafikverket är infrastrukturförvaltare och/eller vägen är statlig. Informationen ska lagras i system som medger analys av specifika plankorsningar. Följande rapporterade olyckor, tillbud och tekniska fel ska kunna följas upp:

- Sammanstötning mellan vägfordon och spårgående fordon
- Personpåkörning vid en plankorsning
- Påkörning av komponenter i en plankorsning
- Obehörigt spårbedrädande vid en plankorsning
- Vägtrafikant passerar förbi fällda halvbommar (sicksackkörning), mot signal i stopp eller framför tåg där inget aktivt skyddsalternativ finns.

7.2 Uppdatering av data i Plk-webb

7.2.1 Inventering

Vid följande förändringar i anläggningen ska plankorsningen inventeras så att data i it-systemet Plk-webb blir uppdaterade:

- Ändrat skyddsalternativ som innebär att plankorsningen ändras exteriört.
- Ändring av banans profil i höjd eller sidled.
- Byte av plankorsningens vägbeläggning i spåret.
- Ändring av vägens profil inom fordonsmagasinet, dock högst 35 m från närmaste räl.

7.2.2 Vägklass (plk)

Plankorsningens vägklass (plk) ska uppdateras i följande fall:

- Ändrat skyddsalternativ
- När plankorsningen byggs om

7.3 Uppföljning av sikt

I plankorsningar som är i drift och som Trafikverket förvaltar ska närsikten mätas minst en gång per år, oavsett skyddsalternativ.

Om krav på *närsikt 10 s* inte uppfylls ska skymmande föremål noteras:

TDOK-nummer
TDOK 2015:0311

Version
5.0

1. Røjbar vegetation inom spårområdet.
2. Røjbar vegetation utanför spårområdet.
3. Skärning/skog.
4. Byggnadsverk/trädgård/parkområde.

Om skymmande föremål inte kan tas bort inom ramen för ordinarie underhållsverksamhet ska ett beslutat planeringsunderlag, en handlingsplan eller motsvarande tas fram för hur berörda plankorsningar ska åtgärdas.

Oavsett krav på närsikt ska skymmande vegetation inom spårområdet avlägsnas.

7.4 Uppföljning av fordonsmagasin

Ett fordonsmagasin mäts från närmaste räl till en punkt där ett vägfordon *kan* behöva lämna företräde för annan trafik. Ett fordonsmagasin som är kortare än 35 m ska anses ha bristen *kort fordonsmagasin*.

Ett fordonsmagasin kortare än 35 meter ska åtgärdas när samtliga följande villkor är uppfyllda:

- Det är sannolikt att ett vägfordon måste lämna företräde för annan trafik.
- En fordonskombination som sannolikt trafikerar vägen är längre än 15 meter.

Ett fordonsmagasin kortare än 20 meter ska åtgärdas när följande villkor är uppfyllt:

- Det är sannolikt att ett vägfordon måste lämna företräde för annan trafik.

7.5 Uppföljning av vägprofil

En plankorsning ska anses ha bristen *farligt krön* om ett tvåaxligt fordon med axelavståndet 10 meter och med 20 cm markfrigång på en plan yta, har mindre än 5 cm markfrigång i plankorsningen.

Om en plankorsning har bristen "Farligt krön" ska någon av följande åtgärder vidtas.

- Vägens profil ändras så att bristen undanröjs.
- Ingen åtgärd om plankorsningens framkomlighetsklass är någon annan än "Dragbil med trailer". Detta ställningstagande ska registreras i Plk-webb.
- Ingen åtgärd om det finns varningsmärken som uppmanar förare med maskintrailer att välja en annan väg än den över plankorsningen. Detta ställningstagande ska registreras i Plk-webb.
- Annan åtgärd som undanröjer risken för en oönskad händelse. Detta ställningstagande ska registreras i Plk-webb.

7.6 Åtgärd, handlingsplan

Åtgärder som är komplexa, kostsamma och/eller har lång genomförandetid ska dokumenteras i en handlingsplan. En handlingsplan ska vara beslutad, diarieförd och innehålla följande:

- Åtgärdsbehov som föranleder att en handlingsplan måste upprättas.
- Tidsfrist för åtgärden.

TDOK-nummer
TDOK 2015:0311

Version
5.0

- Hur åtgärden ska finansieras.
- Eventuella provisoriska åtgärder som kan vidtas inom tidsfristen.
- Hur åtgärder ska registreras och följas upp.

TDOK-nummer
TDOK 2015:0311

Version
5.0

8 Resultat och dokumentation

Utredningar och åtgärder enligt denna riktlinje ska dokumenteras och vara spårbara.

8.1 Trafikverkets plankorsningar

Planerade och genomförda förändringar i en plankorsning ska registreras i it-systemet Plk-webb för att tillgodose kravet på spårbarhet och uppdatering av förvaltningsdata.

Ett beslut enligt *Vägmärkesförordningen (2007:90), 1 kap 8§*, ska vara skriftligt, diariefört och registrerat i it-systemet Plk-webb.

8.2 Övriga plankorsningar

Skyddsalternativ för plankorsningar som finns registrerade i Plk-webb ska hållas uppdaterade.

Ett beslut enligt *Vägmärkesförordningen (2007:90), 1 kap 8§*, ska vara skriftligt och diariefört. Beslutet ska också vara registrerat i it-systemet Plk-webb om plankorsningen finns i detta system.

TDOK-nummer
TDOK 2015:0311

Version
5.0

9 Beslut enligt Vägmarkesförordningen (SFS 2007:90)

9.1 Infrastrukturförvaltarens beslut

Infrastrukturförvaltaren beslutar vid behov att förändra järnvägsanläggningen för att uppfylla krav på tillgänglighet och säkerhet. Exempel på förändring i plankorsningar kan vara komplettering med cykelbanor, bygga en ny plankorsning eller slopa en plankorsning.

Beslut att förändra en plankorsning följer den ordinarie beslutsprocessen. Ett sådant beslut kan innebära framtagande av utredningar, bygghandlingar och så vidare.

Beslut att förändra en plankorsning som förvaltas av Trafikverket ska vara registrerat i Plk-webb. Underhållsarbeten eller utökning av en enstaka signal behöver inte registreras i Plk-webb.

9.2 Myndighetsbeslut

Beslut att sätta upp eller ta bort kryssmärken, ljussignaler, ljudsignaler, helbommar eller halvbommar i en korsning med järnväg fattas av Trafikverket enligt *Vägmarkesförordningen (2007:90), 1 kap 8§*, oavsett vem som är infrastrukturförvaltare eller väghållare. Vid en korsning med spårväg fattar kommunen beslutet. Ett beslut enligt *Vägmarkesförordningen (2007:90)* ska fattas när förändringen i plankorsningen är planerad och det finns ekonomiska förutsättningar för ett genomförande. Beslutet ska registreras i it-systemet Plk-webb (om plankorsningen finns registrerad där). Ett beslut är bindande och måste genomföras.

Uppsättning eller nedtagning av kryssmärken, ljussignaler, ljudsignaler, helbommar eller halvbommar i en korsning kräver inte något myndighetsbeslut så länge som skyddsalternativet inte förändras.

För att kunna handlägga ett beslut enligt *Vägmarkesförordningen (2007:90)* behöver Trafikverket ha kännedom om nuvarande trafikförhållanden samt kända framtida förändringar av dessa.

Om Trafikverket förvaltar plankorsningen ska beslutet överensstämma med vad som sägs i denna riktlinje. Om någon annan infrastrukturförvaltare (spårinnehavare vid spårväg) förvaltar plankorsningen ska beslutet överensstämma med dennes motsvarande regelverk. Om ett sådant regelverk saknas tillämpas istället denna riktlinje.

Beslutet ska innehålla uppgift som entydigt pekar ut plankorsningens position, vad som ska tas bort och vad som ska sättas upp samt vilka regelverk som har tillämpats vid handläggningen. Det ska också innehålla uppgift om hur beslutet kan överklagas.

Beslut enligt *Vägmarkesförordningen (2007:90)* gäller tills vidare men måste omprövas om trafikförhållandena förändras väsentligt. En väsentlig förändring kan exempelvis vara en ny gång- och cykelväg invid en befintlig plankorsning. Utökning av en befintlig anläggning med ytterligare enstaka signaler är inte en väsentlig förändring.

Vid beslut enligt *Vägmarkesförordningen (2007:90)* ska kommunen eller den statliga väghållningsmyndigheten informeras om att övriga vägmärken (t.ex. *A35 varning för järnvägs korsning med bommar*) ska sättas upp eller tas bort.

Kommunen eller länsstyrelsen beslutar om stopplikt enligt *Trafikförordningen (1998:1276)*.

TDOK-nummer
TDOK 2015:0311

Version
5.0

10 Referenser

SFS 1971:948	Väglag
SFS 1998:808	Miljöbalken
SFS 1998:1276	Trafikförordning
SFS 2001:651	Trafikförordning om vägtrafikdefinitioner
SFS 2007:90	Vägmärkesförordning
SFS 2010:900	Plan- och bygglag
TDOK 2010:14	Trafikverkets interna föreskrifter om Arbetsordning
TDOK 2011:2	Förvalta Trafikverkets säkerhetstillstånd/säkerhetsstyrningssystem
TDOK 2014:0116	Avveckling av järnväg
TDOK 2014:0228	Plankorsning, siktmätning
TDOK 2015:0309	Trafikbestämmelser för järnväg, Modul 12, A-skydd
TDOK 2016:0045	Trafikbestämmelser för järnväg, TTJ, Modul 7
TDOK 2016:0051	Trafikbestämmelser för järnväg, TTJ
TDOK 2017:0367	Trafikverkets hantering av plankorsningar
VGU	Publikation, Vägars och Gators Utformning Gällande version finns på Trafikverkets hemsida
Trafikverkets Publikation 2015:237	Utformning av den fysiska miljön på stationer för personer med funktionsnedsättning ISBN 978-91-7467-878-9

TDOK-nummer
TDOK 2015:0311

Version
5.0

Versionslogg

Fastställd version	Dokumentdatum	Ändring	Namn
Version 1.0	2015-10-01	Nytt dokument	Helena Rådbo
Version 2.0	2017-06-27	Krav för befintliga plankorsningar har införts	Helena Rådbo
Version 3.0	2018-09-01	Text om spårväg borttagen (pga ändrad Vägmarkesförordning). Förtydligande avseende: vägvakter, ägovägsbom, ljudsignaltavla samt uppföljning av sikt, fordonsmagasin och vägprofil.	Helena Rådbo
Version 4.0	2019-07-01	Version 4.0 aldrig publicerad på grund av fel i systemverktyg.	Mats Holmberg, Ev
Version 5.0	2019-07-01	Avsnitt 5 ändrat, <i>Ompröva ett skyddsalternativ</i> omskrivet och flyttat från avsnitt 7 avsnitt 6.1 Vägklass (plk), och <i>Serviceväg utan vägtrafik</i> införd avsnitt 7.6 <i>Åtgärd, handlingsplan</i> infört	Helena Rådbo